

การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำ ของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี*

BUDDHADHAMMA APPLICATION FOR PROMOTING LEADERSHIP OF LOCAL POLITICIANS IN NONTHABURI PROVINCE

พระครูวิโรจน์กาญจนเขต (นันทกฤต ทีปังกรโร), เดิมศักดิ์ ทองอินทร์, สุรพล สุษะพรหม

Phrakru Wirojkanchanakhet (Nanthakrit Teepangkaro), Termsak Thong-In,

Surapon Suyaprom

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding E-mail: nuttakrit.pat@mcu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อนำเสนอการประยุกต์หลักพุทธธรรมสำหรับส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น ในจังหวัดนนทบุรี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 20 รูปหรือคน เครื่องมือ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่มเฉพาะ จำนวน 13 รูปหรือคน และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า การประยุกต์หลักพุทธธรรมส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนนทบุรี 1. ด้านอำนาจ อิทธิพลของผู้นำ แสดงภาวะผู้นำทางการเมืองยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างน้อมนำทศพิธราชธรรมมาใช้ในการจัดทำนโยบาย การแสดงความคิดเห็นในฐานะผู้แทนประชาชนก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณชน 2. ด้านพฤติกรรมของผู้นำ มุ่งสร้างผลงานทางการเมืองใช้กิจกรรมทางการเมืองสะท้อนความเป็นผู้นำทางการเมือง สร้างการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่น มุ่งงานจัดทำแผนงาน นโยบายเพื่อให้ประชาชนส่วนมากได้รับผลประโยชน์ นำธรรมะผสมผสานกับการทำกิจกรรมทางการเมืองโดยเริ่มต้นจากการนำหลักทศพิธราชธรรมมาประยุกต์ใช้กับการทำกิจกรรมทางการเมือง 3. ด้านคุณลักษณะของผู้นำ ภาพลักษณ์นักการเมืองต้องมีความกล้าตัดสินใจ มีจุดยืนของตนเอง กล้าเผชิญกับความจริง กล้าเปิดเผยความจริง ไม่เน้นประโยชน์ตนเองและพวกพ้อง ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองด้วยทugend 4. ด้านสถานการณ์ของผู้นำ ผู้นำที่ดีจะต้องรู้จักคน รู้จักคิด รู้จักงาน และรู้จักพัฒนาวิสัยทัศน์ รู้จัก

*Received March 19, 2024; Revised April 26, 2024; Accepted April 30, 2024

พันธกิจที่ต้องรับผิดชอบแล้ว ยังต้องยอมรับความเห็นต่าง จะต้องรู้จักการประนีประนอม การตัดสินใจด้วยทักษะและความรอบคอบ มีความชำนาญในการบริหารท้องถิ่น

คำสำคัญ: การประยุกต์; ส่งเสริมภาวะผู้นำ; นักการเมืองท้องถิ่น

Abstract

The objectives of this research were to present the application of Buddha-dhamma for promoting the leadership of local politicians in Nonthaburi Province, which was conducted through qualitative research. Data were collected by interviewing 20 key informants with a structured In-Depth-Interview script and 13 participants in focus group discussion and analysed by content descriptive interpretation.

The research results found that the Application of Buddha-dhamma to promote political leadership of local politicians in Nonthaburi Province were as follows: 1. Power and influence of leaders; Showing political leadership, accepting different opinions, applying the Dasapitha-Dhamma, Ten Royal Virtues in making policies, expressing views as a representative of the people and bringing benefits for the public. 2. Leaders' behaviour: Aiming to create political achievements, using political activities to reflect political leadership, creating participation in local development operations, focusing on creating plans and policies for most citizens to receive benefits by integrating Buddha-Dhamma with political activities, starting with applying the Ten Royal Virtues Dhamma to political activities. 3. Leadership characteristics; The image of a politician must have the courage to make decisions, have one own standpoint, dare to face the truth, dare to reveal the truth, not to focus on the interests of oneself and those of ones' friends. Carrying out political activities with dedication. 4. The situation of leaders: A good leader must know people, know how to think, know work, and know how to develop a vision. One already knows the mission one is responsible for. One must also accept different opinions. Must know compromise. Making decisions with skill and thoughtfulness has expertise in local administration.

Keywords: Applications, Promoting Leadership, Local Politicians

บทนำ

การปกครองท้องถิ่นคือการปกครองที่รัฐบาลกลางหรือส่วนกลางได้กระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น ซึ่งเป็นองค์กรที่มีสิทธิตามกฎหมาย มีพื้นที่และประชากรเป็นของตนเอง ประการสำคัญองค์กรดังกล่าวจะต้องมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติอย่างเหมาะสม มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ตามเจตนารมณ์ของการปกครองในระบบประชาธิปไตย (วุฒิสาร ตันไชย, 2548) การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเป็นพื้นที่ทางการเมืองที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการฝึกฝนให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในกิจการบ้านเมืองที่สามารถพัฒนาต่อไปเป็นพลเมืองที่แข็งขันของประเทศชาติได้ (เอนก เหล่าธรรมทัศน์, 2552) อีกทั้งการปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นการฝึกฝนความเป็นพลเมืองในสังคมประชาธิปไตยเพราะการเมืองท้องถิ่นนั้นมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะ (อุดม ทุมไชษิต, 2550) โดยตัวแสดงทางการเมืองท้องถิ่นที่มีบทบาทหลัก มีทั้งที่อยู่ในภาคการเมืองคือผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่น ภาคราชการส่วนท้องถิ่น คือพนักงานและหน่วยปฏิบัติการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาสังคม เช่น ผู้นำชุมชน หรือบุคคลที่ได้รับการเคารพยกย่องจากสมาชิกชุมชน

คำว่า นักการเมือง (Politician) มาจากคำว่า การเมือง (Politics) ซึ่งมาจากภาษากรีก คือคำว่า Polis แปลว่าเมืองหรือนคร ตามประวัติศาสตร์การปกครองของกรีกในสมัยโบราณนั้นเมืองหรือนครนั้นมีฐานะเป็นรัฐ (State) หรือที่เรียกว่านครรัฐ เช่น นครรัฐเอเธนส์ นครรัฐสปาร์ตา เมืองหรือนครในสมัยโบราณจึงกลายมาเป็น “รัฐ” ตามความหมายในปัจจุบัน ในนครรัฐเอเธนส์ ถือว่าสังคมคือการเมือง ประชาชนทั้งหมดในฐานะที่มีส่วนร่วมในกิจการของรัฐก็คือนักการเมือง และบุคคลที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการอำนวยความสะดวกของรัฐ หรือเมืองก็คือประชาชนที่เกี่ยวข้องกับการเมืองมากกว่าคนอื่น ๆ ภายใต้ความเป็นรัฐสมัยใหม่ มีบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการเมืองที่หลากหลายซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 4 ประเภทสำคัญ ตามลักษณะของการเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเมือง (ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์, 2532) ประเภทแรกคือ ผู้ที่ไม่สนใจการเมือง มักเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศที่กำลังพัฒนา ไม่สนใจเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเมืองหรือกระบวนการทางการเมือง เช่น ไม่ไปเลือกตั้ง ไม่สนใจเป็นสมาชิกพรรคการเมือง หรือลงรับสมัครเลือกตั้ง ไม่สนใจเรื่องราวต่าง ๆ ทางการเมือง ประเภทที่สอง ผู้สนใจทางการเมือง เป็นบุคคลที่สนใจเรื่องราวต่างข่าวสารทางการเมือง และอาจเข้าไปมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในการดำเนินกิจการของรัฐ รู้ถึงความสำคัญของตัดสินใจของสถาบันทางการเมือง แต่ยังไม่ถึงระดับที่จะลงรับสมัครเลือกตั้ง ประเภทที่สาม ผู้แสวงหาอำนาจและผู้นำ ในสังคมการเมืองหนึ่ง ๆ มีบุคคลบางคนพยายามแสวงหาอำนาจมากกว่าคนอื่น ๆ ซึ่งทำให้เขามีอำนาจหรือ

อิทธิพลทางการเมืองมากกว่า บุคคลเหล่านี้จะพยายามแสวงหาอิทธิพลเพื่อผลทางด้านนโยบาย ระเบียบข้อบังคับ และการตัดสินใจในการบังคับใช้กฎหมาย การแสวงหาอำนาจก็เพื่อประโยชน์ทางการเมือง การคุ้มครองผลประโยชน์ประชาชน หรือผลประโยชน์ของตัวเองและพวกพ้องตัวเอง ประเภทสุดท้าย ผู้ทรงอำนาจทางการเมือง หมายถึงบุคคลที่มีทรัพยากรทางการเมืองหรือเป็นผู้ใช้อำนาจทางการเมือง อันเนื่องมาจากความแตกต่างของสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้แก่บุคคลเหล่านี้มากกว่าบุคคลโดยทั่วไปในระบบการเมือง เมื่อพิจารณาบุคคลทั้ง 4 ประเภทจึงพบได้ว่าการเมืองในความหมายทั่วไปคือผู้แสวงหาอำนาจและผู้นำทางการเมืองจึงเป็นกลุ่มบุคคลซึ่งมีอำนาจในสังคมใดสังคมหนึ่ง โดยมีตำแหน่งหน้าที่สำคัญและมีชื่อเสียงอาจรวมถึงบุคคลหลายอาชีพด้วยกัน เป็นบุคคลที่มีตำแหน่งสูงมีอำนาจหน้าที่ราชการ ซึ่งเป็นบุคคลส่วนน้อยในสังคมและเป็นผู้ควบคุมทรัพย์สินส่วนใหญ่ หรือมีสถานภาพสังคมในระดับสูงหรือเป็นผู้มีอิทธิพลไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในกระบวนการตัดสินใจที่ผลต่อสมาชิกในสังคม

ปัจจุบันการเมืองท้องถิ่นของไทยเราส่วนใหญ่เป็นการเมืองประชาธิปไตยแบบกลไก (Machine Politics) มีการจัดแบ่งกลุ่มการเมืองเป็นกลุ่มเล็ก มีโครงสร้างของกลุ่มเป็นแบบแนวตั้ง (ระบบลูกพี่-ลูกน้อง) และมีพฤติกรรมทางการเมืองที่เน้นการใช้อำนาจทางการเมืองในทางมิชอบ เพื่อการแสวงหาประโยชน์ของกลุ่มตนเองและไม่โปร่งใส ต้องการอำนาจโดยไม่คำนึงถึงความต้องการของประชาชนในพื้นที่แต่อย่างใด ทั้งที่การได้มาซึ่งอำนาจนั้น ต้องมาจากประชาชนโดยตรง แต่กลับใช้อำนาจเพื่อปกป้องผลประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้อง และใช้อำนาจอย่างไม่มีจรรยาบรรณและไม่ชอบธรรม กล่าวโดยสรุปได้ว่าปัญหาของนักการเมืองรวมถึงนักการเมืองท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี มักจะพบปัญหาการขาดคุณธรรม จริยธรรม ผู้นำทางการเมืองที่มีลักษณะเป็นผู้นำแต่ขาดจริยธรรม หาประโยชน์ส่วนตนเป็นหลัก ลุแก่อำนาจ ฉ้อราษฎร์บังหลวง ละเมิดกฎหมาย สามารถสร้างความเสียหายใหญ่หลวงต่อสังคมและประเทศชาติได้ ผู้นำเช่นนี้ไม่เป็นที่พึงประสงค์ แต่ผู้ดำรงตำแหน่งเป็นผู้นำที่เป็นคนดีแต่ขาดลักษณะผู้นำที่กล่าวมาแล้วก็ไม่สามารถจะแก้ปัญหาสังคมได้ และอาจทำให้ปัญหาที่มีอยู่เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งการสร้างปัญหาใหม่ และผู้นำที่สามารถแสดงความเป็นผู้นำและเป็นคนดี มีจริยธรรม จึงเป็นสิ่งที่ค้นหาโดยนักปราชญ์ทางรัฐศาสตร์ตั้งแต่ ขงจื๊อ เพลโต อาริสโตเติล ฯลฯ และยังหาอยู่แม้กระทั่งปัจจุบัน (ลิขิต ธีรเวคิน, 2564)

ด้วยเหตุปัญหาและความสำคัญเบื้องต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี และนำผลการวิจัยไปพัฒนานักการเมืองท้องถิ่น ให้ใช้อำนาจรัฐเชิงคุณธรรมมากกว่าเชิงปริมาณ การใช้อำนาจบริหารแบบผู้มีคุณธรรมเป็นแบบอย่างของสังคมไทย ยึดกระจาย

อำนาจแนบคุณธรรมหลักคุณธรรมสร้างกลไกภาคประชาชนให้ขับเคลื่อนคุณธรรม และใช้คุณธรรมเลือนนักการเมืองมากกว่าเลือกเพราะเงิน เลือกเพราะอุปถัมภ์ได้รับผลประโยชน์ และองค์ความรู้ใหม่ใช้ปรับรัฐรูปแบบใหม่สู่ธรรมรัฐต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อนำเสนอการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น ในจังหวัดนนทบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 20 รูปหรือคน และกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เป็น 4 กลุ่ม ดังนี้กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 5 รูปหรือคน กลุ่มที่ 2 นักวิชาการทางด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 5 คน กลุ่มที่ 3 กลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น จำนวน 5 คน กลุ่มที่ 4 กลุ่มผู้นำชุมชน และการสนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้วิจัยดำเนินการจะดำเนินการจัดประชุมสนทนากลุ่มย่อยกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญสำหรับการสนทนากลุ่มเฉพาะจำนวน 13 รูปหรือคน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและแบบการสนทนากลุ่มเฉพาะ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ (Structured Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 20 รูปหรือคนเพื่อทำการสัมภาษณ์โดยเจาะจงคำตอบเฉพาะเรื่องตามจุดมุ่งหมาย โดยสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย

4.2 การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ผู้วิจัยดำเนินการจะดำเนินการจัดประชุมสนทนากลุ่มย่อยกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญสำหรับการสนทนากลุ่มเฉพาะจำนวน 13 รูปหรือคน โดยคัดเลือกแบบเจาะจง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา (Descriptive Content Analysis) ตามเกณฑ์การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1. การประยุกต์หลักพุทธธรรมสำหรับส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองด้านอำนาจ-อิทธิพลของผู้นำ การเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย อำนาจเป็นของประชาชน นักการเมืองใช้อำนาจและอิทธิพลแสดงภาวะผู้นำทางการเมืองด้วยการยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างและนำหลักทศพิธราชธรรมมาใช้ในการแสดงบทบาทการเป็นผู้นำทางการเมืองผ่านการทำกิจกรรมทางการเมือง การรณรงค์หาเสียง การออกเสียงเลือกตั้ง ใช้คุณธรรมนำการเมือง ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองเชิงคุณธรรมคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนและเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองกับชุมชน รับฟังปัญหาความต้องการของประชาชน

2. การประยุกต์หลักพุทธธรรมสำหรับส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองด้านพฤติกรรมของผู้นำ ผู้นำทางการเมืองมีรูปแบบพฤติกรรมแสดงภาวะผู้นำทางการเมือง มุ่งสร้างผลงานทางการเมืองใช้กิจกรรมทางการเมืองสะท้อนความเป็นผู้นำทางการเมือง สร้างการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่น มุ่งงานจัดทำแผนงานนโยบายเพื่อให้ประชาชนส่วนมากได้รับผลประโยชน์และลดผลกระทบประชาชนส่วนน้อย มุ่งสร้างผลงานทางการเมือง นำหลักทศพิธราชธรรมผสมผสานกับการทำกิจกรรมทางการเมือง ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองด้วยความอดทน เมื่อผู้นำทางการเมืองปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีสร้างความมั่นคงให้กับประชาชนไม่เอาัดเอาเปรียบประชาชน ประชาชนก็จะยอมรับสนับสนุนซึ่งส่งผลให้นักการเมืองได้รับการเลือกตั้งต่อไป

3. การประยุกต์หลักพุทธธรรมสำหรับส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองด้านคุณลักษณะของผู้นำ คุณลักษณะของผู้นำทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ภาพลักษณ์นักการเมืองต้องมีความกล้าตัดสินใจ มีจุดยืนของตนเอง กล้าเผชิญกับความจริง กล้าเปิดเผยความจริง เชื้อมั่นในบุคคลและทีมงาน ไม่เน้นประโยชน์ตนเองและพวกพ้อง ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองด้วยความทุ่มเท มีอัธยาศัยไมเย่อหยิ่ง มีความสง่างาม ความอ่อนโยน กิริยาสุภาพนุ่มนวล สำนวณกายและวาจา เคารพกฎกติกา ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบที่กำหนด เป็นต้นแบบความดีงามให้ประชาชนเคารพนับถือ ดำเนินกิจกรรมทางการเมือง ด้วยการเสียสละ เสียสละความสุขส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

4. การประยุกต์หลักพุทธธรรมสำหรับส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองด้านสถานการณ์ของผู้นำ ผู้นำทางการเมืองที่ดีจะต้องรู้จักคน รู้จักคิด รู้จักงาน และรู้จักพัฒนาวิสัยทัศน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้นำทางการเมืองนอกจากรู้จักคิด รู้จักบทบาทหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบแล้ว ยังต้องยอมรับความเห็นต่าง จะต้องรู้จักการประนีประนอม การตัดสินใจด้วยทักษะและความรอบคอบ มีความชำนาญในการบริหารในพื้นที่ที่

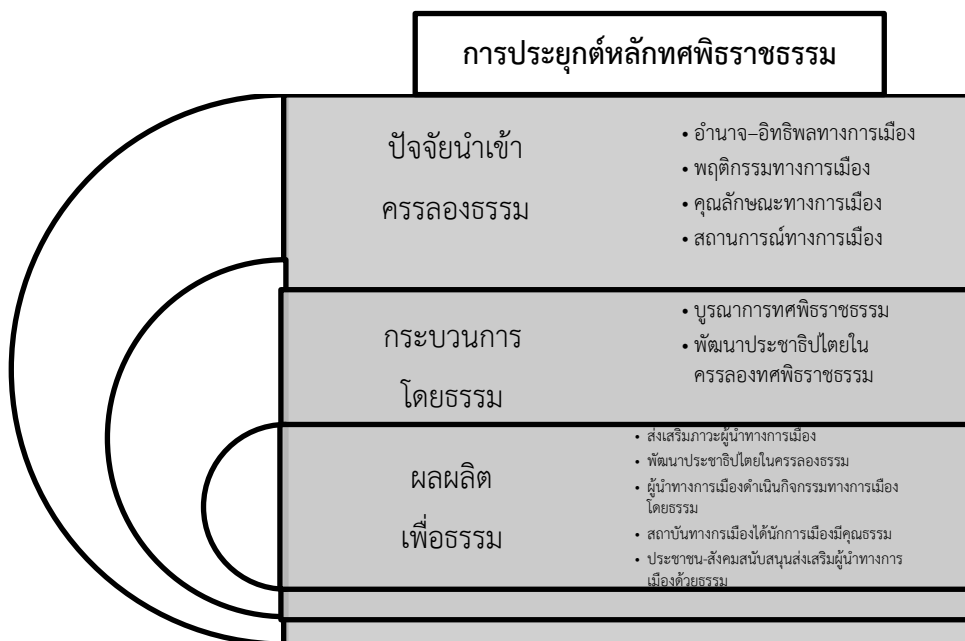
รับผิดชอบ มุ่งประโยชน์สาธารณะ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ผู้นำทางการเมืองจะต้องเสริมภาวะความเป็นผู้นำให้ปรากฏแก่สายตาประชาชน ใช้สถานการณ์ทางการเมืองเป็นตัวสร้างความผู้นำเป็นผู้นำทางการเมือง

อภิปรายผลการวิจัย

การประยุกต์หลักพุทธธรรมส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนนทบุรี นำเสนอการประยุกต์หลักพุทธธรรมส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนนทบุรี 1. ด้านอำนาจ อิทธิพลของผู้นำ แสดงภาวะผู้นำทางการเมืองยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างต่างน้อมนำทศพิธราชธรรมมาใช้มีการจัดทำนโยบาย การแสดงความคิดเห็นในฐานะผู้แทนประชาชนก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณชน 2. ด้านพฤติกรรมของผู้นำ มุ่งสร้างผลงานทางการเมืองใช้กิจกรรมทางการเมืองสะท้อนความเป็นผู้นำทางการเมือง สร้างการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่น มุ่งงานจัดทำแผนงาน นโยบายเพื่อให้ประชาชนส่วนมากได้รับผลประโยชน์ นำธรรมะผสมผสานกับการทำกิจกรรมทางการเมืองโดยเริ่มต้นจากการนำหลักทศพิธราชธรรมมาประยุกต์ใช้กับการทำกิจกรรมทางการเมือง 3. ด้านคุณลักษณะของผู้นำ ภาพลักษณ์นักการเมืองต้องมีความกล้าตัดสินใจ มีจุดยืนของตนเอง กล้าเผชิญกับความจริง กล้าเปิดเผยความจริง ไม่นั่นประโยชน์ตนเองและพวกพ้อง ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองด้วยทugend 4. ด้านสถานการณ์ของผู้นำ ผู้นำที่ดีจะต้องรู้จักคน รู้จักคิด รู้จักงาน และรู้จักพัฒนาวิสัยทัศน์ รู้จักพันธกิจที่ต้องรับผิดชอบแล้ว ยังต้องยอมรับความเห็นต่าง จะต้องรู้จักการประนีประนอมการตัดสินใจด้วยทักษะและความรอบคอบ มีความชำนาญในการบริหารท้องถิ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติภูมิ นามวงศ์ (2560) เรื่อง บุพปัจจัยทางการเมืองและอำนาจฝ่ายบริหารที่มีต่อผลการปฏิบัติงานของนายกเทศมนตรีที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรง: กรณีศึกษาจังหวัดลำปาง พบว่า การปฏิบัติงานของนายกเทศมนตรีที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างพฤติกรรมทางการเมือง อำนาจฝ่ายบริหารและความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายสภาอยู่ในระดับปานกลาง และยังมีอิทธิพลต่อกันโดยทางตรงและทางอ้อม ซึ่งข้อมูลเชิงปริมาณมีข้อค้นพบอย่างที่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพ ความสัมพันธ์และเชื่อมโยงระหว่างพฤติกรรมทางการเมือง อำนาจฝ่ายบริหารและความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายสภา นับว่าเป็นวิวัฒนาการขององค์กรเชิงวัฒนธรรมทางการเมืองท้องถิ่น และสอดคล้องกับงานวิจัยของชิตชนก สมประเสริฐ (2558) เรื่อง บทบาททางการเมืองของสภาเกษตรกรไทย พบว่า บทบาทของสภาเกษตรกรจึงมีความเป็นกลุ่มผลประโยชน์ ของเกษตรกรชาวนาที่เห็นได้ชัด เนื่องจากสภาเกษตรกรมีลักษณะสำคัญ คือ มาจากตัวแทนของเกษตรกรชาวนา มีการรวบรวม

ความเห็นของเกษตรกรชาวนา มีการเห็นพ้องกันเกี่ยวกับปัญหาของเกษตรกรชาวนา มีการผลักดันปัญหาแทนเกษตรกรชาวนา และสามารถรวบรวมและแสดงพลังของกลุ่มผลประโยชน์ได้ แม้ว่าการแสดงบทบาท ของสภาเกษตรกรค่อนข้างน้อยเนื่องจากเป็นองค์กรเกิดใหม่และทำหน้าที่เพียงไม่กี่ปี อันถือเป็นเงื่อนไขในการยอมรับและได้รับความสนใจจากรัฐ ระบบราชการ และพรรคการเมือง และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาอมร มหาลาโภ (2561) เรื่อง ทศพิธราชธรรมกับการปกครองของไทยในปัจจุบัน พบว่า ธรรมะในพุทธศาสนานั้นสามารถนำมา ประยุกต์ใช้กับการบริหารจัดการบ้านเมืองได้เป็นอย่างดีและเป็นรูปธรรม ผู้ปกครองในทุกระดับ จะต้องมีความรู้ความสามารถในการประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา รวมทั้งต้องตั้งอยู่ในคุณธรรมและจริยธรรม โดยทุกฝ่ายจะต้องร่วมแรงร่วมใจกัน บูรณาการการทำงานร่วมกัน เพื่อบริหารประเทศให้เกิดความสงบสุขและสร้างความสมานฉันท์ให้เกิดขึ้นกับประชาชนในประเทศ

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย รากฐานของการพัฒนาประชาธิปไตยให้มีคุณภาพ ต้องหาข้อบกพร่องของระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย โดยเสริม

หลักธรรมเข้าสู่กระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนได้ใช้สิทธิเสรีภาพ แสดงออกซึ่งการเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย โดยใช้อำนาจควบคู่กับหลักธรรมตามกระบวนการประชาธิปไตยอย่างเสมอภาคอิสระและทั่วถึงในการให้ได้มาซึ่งตัวแทนหรือนักการเมืองไปปฏิบัติหน้าที่ทางการเมืองแทนประชาชน อีกทั้งประชาชนมีอำนาจควบคู่หลักธรรมตรวจสอบนักการเมืองในการคัดค้านหรือสนับสนุนเมื่อเข้าไปทำหน้าที่บริหารกิจการบ้านเมือง หากประชาชนเห็นว่า ไม่ได้บริหารกิจการบ้านเมืองในทางที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม เช่น มีพฤติกรรมการทุจริต แสวงหาผลประโยชน์ทับซ้อน จนร่ำรวยผิดปกติ เป็นต้น ประชาชนจะแสดงอำนาจคัดค้านกดดันตามวิถีประชาธิปไตย

การประยุกต์หลักพุทธธรรม เพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่นักการเมืองจะต้องใส่ใจ ใช้สติปัญญา เรียนรู้หรือทำความเข้าใจ ให้เห็นความสำคัญว่าหลักทศพิธราชธรรมนั้น มีส่วนสำคัญยิ่งที่จะส่งเสริมให้ภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองนั้นมีความโดดเด่นเป็นที่ยอมรับและยืนอยู่ในหัวใจของประชาชนซึ่งสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งนั้นก็คือการทำความดีทางเมืองไม่ว่าจะเป็นการรณรงค์หาเสียงการกำหนดนโยบาย การประพฤติปฏิบัติหรือการนำนโยบายไปปฏิบัติ การเลือกตั้ง การบริหารราชการแผ่นดิน ตลอดจนจนถึงการแก้ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคม ทุกอย่างล้วนแล้วจะต้องบูรณาการหลักทศพิธราชธรรมมาเป็นแกนกลางในการกระทำหรือดเว้นการกระทำต่าง ๆ ซึ่งถ้าหากว่าใช้ทศพิธราชธรรมเป็นแกนกลางในการพิจารณาให้รอบคอบก่อนที่จะตัดสินใจกระทำการใด ๆ ลงไปนั้น ก็จะทำให้การเมืองหรือผู้มีอำนาจในการตัดสินใจนั้นได้รับการยอมรับเกิดความเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับ สิ่งเหล่านี้ก็จะจะเป็นสิ่งที่นำมาสู่ซึ่งการส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองได้อย่างดีโดยปริยายและก็มีความมั่นคงสังคมยอมรับและก็จะมีการสืบเนื่องตามลำดับไป

การพัฒนาประชาธิปไตยจึงเริ่มต้นจากประชาชนใช้หลักทศพิธราชธรรมแสดงเสรีภาพ ไม่ไปละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น หรือละเมิดต่อความสงบเรียบร้อยของสังคมและความมั่นคงของประเทศชาติ ประชาชนได้รับโอกาสเข้าถึงทรัพยากรและคุณค่าต่าง ๆ ของสังคมที่มีอยู่จำกัดอย่างเท่าเทียมกัน ใช้หลักทศพิธราชธรรมสร้างการมีส่วนร่วมใช้ทรัพยากร ไม่ถูกกีดกันด้วยสาเหตุแห่งความแตกต่างทางชั้นวรรณะทางสังคมชาติพันธุ์ วัฒนธรรมความเป็นอยู่ ฐานะทางเศรษฐกิจ หรือด้วยสาเหตุอื่นผู้นำทางการเมืองไม่สามารถใช้อิทธิพลอยู่เหนือกฎหมาย หรือเหนือกว่าประชาชนคนอื่น ๆ ได้ และประชาธิปไตยที่ได้รับการพัฒนาแล้ว เคารพในหลักการเสียงข้างมาก ควบคู่ไปกับการเคารพในเสียงข้างน้อย เน้นผลการตัดสินใจแตกต่าง แต่สร้างการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

การใช้หลักทศพิธราชธรรมกับกิจกรรมการเมืองต่าง ๆ ประกอบด้วย 5 ประการ คือ 1. การออกเสียงเลือกตั้ง เลือกตัวแทนที่มีหลักธรรมประกอบ 2. การรณรงค์หาเสียง

นโยบายที่ปฏิบัติได้จริง รักษาสิ่งจะ 3. การแสดงพฤติกรรมของแต่ละบุคคลเป็นเอกเทศ ต่อปัญหาทางการเมืองและสังคม ใช้เอกเทศมีเอกลักษณ์คนดีมีการบูรณาการหลักธรรม 4. การเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มการเมือง พรรคการเมือง ชุมชนบูรณาการหลักธรรม 5. งดเว้นกิจกรรมที่ใช้ความรุนแรง และอาจเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย ให้เกิดเป็น การเมืองเชิงสร้างสรรค์ เลือกตั้งคนดีมีศีลธรรมเป็นแบบอย่างผู้นำที่ดีเข้าสู่สภาหรือทำ หน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชนในการเมืองระดับต่าง ๆ นำปัญหาความต้องการความ ชัดแย้งในสังคมมาสร้างสรรค์ให้เกิดเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่สร้างสันติสุข

การแนะนำการตรวจสอบเชิงสร้างสรรค์ โดยผู้นำทางการเมืองมีการใช้อำนาจมา ประกอบการจัดกิจกรรมทางการเมือง เกิดเป็นผู้นำทางการเมืองที่ใช้อำนาจเชิงคุณธรรม ปกป้องคุ้มครองผลประโยชน์ของประชาชนพฤติกรรมของผู้สร้างการยอมรับในหมู่ สมาชิก กลุ่มการเมือง,พรรคการเมืองและประชาชนลักษณะผู้นำทางการเมืองที่ปรากฏชัด ประชาชนจดจำการเป็นผู้นำทางการเมืองบ่งบอกถึงภาพลักษณ์เป็นนักการเมืองที่ดีมี หลักธรรมสามารถวัดภาวะผู้นำทางการเมืองได้ จากหลักทศพิธราชธรรม

สถานการณ์ที่เกิดขึ้นทำให้เกิดผู้นำทางการเมืองที่เปี่ยมด้วยการบูรณาการหลัก ทศพิธราชธรรมกับกิจกรรมทางการเมือง เป็นต้นแบบดำเนินกิจกรรมทางการเมืองให้ ความสำคัญกับหลักทศพิธราชธรรม ระบุหลักธรรมในกติกาประชาธิปไตยนำหลัก ทศพิธราชธรรมมาพัฒนาการเมืองพัฒนาสถาบันการเมืองเพื่อให้ประชาชนได้ใช้ ทศพิธราชธรรมนำการเมืองเกิดเป็นระบอบประชาธิปไตยในครรลองธรรมกับการใช้อำนาจ ทั้ง 3 ได้เหมาะสมต่อการพัฒนาการเมืองของไทยรูปแบบภาวะผู้นำธรรมาธิปไตย ภาวะ ผู้นำทางการเมืองต้องปฏิบัติใน 4 รูปแบบ ได้แก่

รูปแบบที่ 1 อำนาจ-อิทธิพลของผู้นำ ใช้อำนาจทศพิธราชธรรมประกอบความคิด ผู้นำทางการเมืองตัดสินใจเด็ดขาดเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ลดผลกระทบเชิงลบให้น้อยที่สุด เสริมให้เกิดการยอมรับ สร้างศรัทธาความเชื่อมั่นต่อการนำปฏิบัติกิจกรรมทางการเมือง

รูปแบบที่ 2 พฤติกรรมของผู้นำ แสดงพฤติกรรมทางการเมืองจากใจที่มี ทศพิธราชธรรม พร้อมให้สังคมตรวจสอบ ส่งเสริมให้สังคมปฏิบัติตามต้นแบบผู้นำทาง การเมืองเกิดความสุขหลังจัดกิจกรรมทางการเมือง

รูปแบบที่ 3 คุณลักษณะของผู้นำมีภาพลักษณ์คนดีมีการบูรณาการหลัก ทศพิธราชธรรมนำการเมือง ใช้ทศพิธราชธรรมประกอบภาพผู้นำทางการเมืองเป็นต้นแบบ สังคม ส่งเสริมภาพภาวะผู้นำบูรณาการหลักทศพิธราชธรรมหรือนักการเมืองรุ่นใหม่ ต่อต้านทุจริต มุ่งแก้ปัญหาประชาชนลดความขัดแย้งทางการเมือง สร้างการเปลี่ยนแปลง พัฒนาประชาธิปไตยในสายตาประชาชน

รูปแบบที่ 4 สถานการณ์ของผู้นำ เลือกผู้นำทางการเมืองที่มีการบูรณาการหลักทศพิธราชธรรมเหมาะสมต่อสถานการณ์ทางการเมือง ส่งเสริมการแก้ปัญหาให้เกิดการตอบสนองความต้องการของสังคม ธรรมาธิปไตยตามหลักทศพิธราชธรรม คุณธรรมนำการเมือง เกิดจากกิจกรรมการเมืองให้ความสำคัญต่อหลักธรรม ระบุใช้หลักทศพิธราชธรรมในกติกาประชาธิปไตย ใช้หลักทศพิธราชธรรม พัฒนาการเมืองไทย หลักทศพิธราชธรรมร่วมพัฒนาสถาบันการเมืองไทย ประชาชนใช้หลักทศพิธราชธรรมนำการเมือง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรมีนโยบายทางการศึกษาจัดทำหลักสูตรการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมือง
2. ควรสนับสนุนงบประมาณในการขับเคลื่อนนโยบายส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมือง

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. หน่วยงานงานภาครัฐควรสนับสนุนให้มีการนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมือง
2. ส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองให้เกิดการตระหนักในการปฏิบัติหน้าที่นักการเมืองที่ทรงคุณธรรม
3. นักการเมืองนำควรหลักพุทธธรรมไปใช้ในการส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมือง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมือง
2. ควรศึกษาอิทธิพลการส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมือง
3. ควรศึกษาหลักธรรมประเด็นต่าง ๆ กับการส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมือง

เอกสารอ้างอิง

กิตติภูมิ นามวงศ์. (2560). *บุพปัจจัยทางการเมืองและอำนาจฝ่ายบริหารที่มีต่อผลการปฏิบัติงานของนายกเทศมนตรีที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรง : กรณีศึกษาจังหวัดลำปาง* (ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

- ชิตชนก สมประเสริฐ. (2558). *บทบาททางการเมืองของสภาเกษตรกรไทย* (ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการเมือง). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์. (2532). *ปัญหาการเมืองไทยในปัจจุบัน* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พระมหาอมร มหาลาโภ. (2561). ทศพิธราชธรรมกับการปกครองของไทยในปัจจุบัน. *วารสารวิชาการ สถาบันพัฒนาพระวิทยากร*, 1(2), 32-42.
- ลิขิต ธีรเวคิน. (2564). *ความเป็นผู้นำทางการเมือง*. สืบค้น 29 ธันวาคม 2564, จาก <https://mgr online.com/daily/detail/9500000029811>.
- วุฒิสาร ตันไชย.(2548). *การกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: บริษัท เอ.พี. กราฟิค ดีไซน์และการพิมพ์ จำกัด.
- อุดม ทুমโฆสิต. (2550). *การปกครองท้องถิ่นสมัยใหม่: บทเรียนจากประเทศพัฒนาแล้ว*. กรุงเทพฯ: โครงการเอกสารและตำรา คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2552). *แปรถิ่น เปลี่ยนฐาน : สร้างการปกครองท้องถิ่นให้เป็นรากฐานของประชาธิปไตย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.